Een boeket Caraibische literatuur

From the green Antilles herdrukt

Enige tijd geleden besteedde de Amigoe aandacht aan een nieuwe bloemlezing uit de Franstalige Caraibische literatuur: *Tim Tim? Bois sec.* Vandaag willen we enkele bloemlezingen uit de Engelstalige Caraibische literatuur, die in de Curacaose boekhandels normaal voorradig zijn, kort bespreken.

O.R. DATHORNE geeft in zijn voor het eerst in 1967 verschenen bloemlezing *Caribbean Verse, an anthology* een historisch overzicht van de poezie. In zijn inleiding ziet hij de ontwikkeling van de Caraibische schrijvers als een bevrijdingsproces van bepaalde opgelegde exotische thema's als natuur, religie en dood, als gevolg van de dominante Engelse positie, en een zich wenden naar het eigene. Dat laatste uit zich in een vrijere versvorm, het gebruik van het eigen, Westindische Engels en een benadrukken van het nationale en het sociale aspect. Zevenentwintig dichters, die in alfabetische volgorde worden opgevoerd, moeten zijn stellingen bewijzen. Uitvoerige aantekeningen (40 bladzijden!) en biografische notities helpen de lezer bij de interpretatie, wat het boekje ook geschikt maakt voor het Middelbaar Onderwijs.

Een jaar eerder schreef dezelfde O.R. Dathorne een uitvoerige inleiding op zijn bloemlezing uit het proza: *Caribbean Narrative, an Anthology of West Indian Writing.* Evenals bij de poezie gaan de oudste prozateksten terug tot in de achttiende eeuw, terwijl er reeds veel eerder, namelijk al vanaf de ontdekkingsreizen, werken zijn overgeleverd òver West-Indie. Dathorne geeft een lawine van titels van beide, maar beperkt zich daarna tot de Caraibische schrijvers voor een nadere bespreking. Zijn overzicht getuigt van beheersing van en inzicht in de materie waarover hij schrijft. In zestien bladzijden slaagt hij erin de belangrijkste onderwerpen aan te duiden: biografie, realisme, ras, Afrika, de historie, de houding tegenover de blanke, de humor en de politiek, die tenslotte uitlopen op een introspectieve studie van het Zelf en een onderzoek van de sociale problematiek van de arbeidersklasse. Zijn inleiding is in feite de vraag naar het bestaan van een Caraibische literatuur en de kenmerken ervan. Hij laat zien hoe er voortdurend gestreden wordt tussen het "eigene", wat provincialisme tot gevolg heeft, en het "universele", wat dan niet meer Carabisch zou zijn. Het is de moeizame ontwikkeling van de schrijver die moet leren *vanuit* het eigene het universele te ontdekken. In de daarna volgende bloemlezing geeft hij fragmenten van romans door dertien van de bekendste schrijvers, gevolgd door een korte biografie.

De explosieve ontwikkeling van het aantal literaire werken in de vijftiger jaren zal er wel de oorzaak van zijn dat de bloemlezingen die tot een overzicht en indeling willen komen, voornamelijk in de jaren zestig verschijnen. Andrew Salkey was er met zijn *West Indian Stories* van 1960 reeds snel bij. Na een summiere inleiding geeft hij 24 korte verhalen, die reeds eerder in verschillende tijdschriften als *Focus* en *Bim*, waaruit de meeste gehaald zijn, verschenen waren, of voor de B.B.C. waren voorgedragen. Velen die als romanciers bekend staan, zijn

als schrijvers van korte verhalen, en daarvoor vaak nog als dichter, begonnen. Een ontwikkeling die trouwens niet typisch Caraibisch is , al is het wel opvallend dat er hier zo weinig verhalen *bundels* zijn.

KENNETH RAMCHAND, "lecturer" aan de "University of the West Indies" en schrijver van het standaardwerk *The West Indian Novel and its Background* (1970) heeft met zijn bloemlezing *West Indian Narrative, an Introductory Anthology, die ook in het midden van de zestiger jaren verscheen, reeds de achtste druk bereikt. Tegenover het literatuuronderwijs op school, dat altijd alleen maar de Europees Engelse behandelde, wil hij uit pedagogische en literaire overwegingen de eigen Westindische stellen. In drie delen geeft hij een historisch overzicht, dat iets ruimer uitvalt dan bij de vorige bloemlezingen, omdat hij eerst enkele werken òver het Caraibisch gebied, geschreven door niet-Antillianen, opneemt. Na het werk van enkele oudere schrijvers, komt hij dan in het derde en uitvoerigste deel bij de eigentijdse literatuur. Zijn inleidingen op de schrijvers en discussievragen maken het boek geschikt voor schoolgebruik. In tegenstelling tot de andere bloemlezingen is dit werk geillustreerd, waaruit de verdwijnende Europese invloed en de raciale verscheidenheid van de Carabische schrijvers duidelijk moet blijken.*

Speciaal voor het onderwijs zijn MICHAEL MARLAND: Caribbean Stories, dat vijftien verhalen van de bekende schrijvers telt en royaal van fotomateriaal is voorzien, en N. Giuseppi/U. Giuseppi: *Backfire, A Collection of Caribbean Short Stories*, dat korte jeugdverhalen bevat.

Bij alle bloemlezers blijkt een vrij grote mate van overeenstemming te bestaan in verband met de vraag wat de belangrijkste auteurs zijn. Naast de verschillen die er zijn door de uiteenlopende uitgangspunten, worden schrijvers als Edgar Mittelholzer, V.S. Reid, Samuel Selvon, George Lamming, V.S. Naipaul, John Hearne, Roger Mais, Jan Carew en Wilson Harris herhaaldelijk genoemd. De keuze uit hun werk loopt daarentegen nogal uiteen, zodat er in de verschillende bloemlezingen nauwelijks doublures voorkomen. **Wat een reden kan** zijn om ze maar allemaal aan te schaffen! Wat de eilanden betreft zijn Jamaica en Trinidad het best vertegenwoordigd, daarna volgt Barbados. Ook Guyana komt regelmatig voor.

Na de opsomming van deze werken die zich uitsluitend op de Engelstalige literatuur richten, kom ik met Barbara Howes: *From the Green Antilles, Writings of the Caribbean*, waarvan onlangs een nieuwe oplage verscheen, bij iemand die zich met haar bloemlezing een veel ruimer doel gesteld heeft, namelijk een overzicht **van de gehele** Caraibische literatuur te **geven**. Zij neemt werken op in het Engels en in die taal vertaalde Franse, Spaanse en Nederlandstalige literatuur. Doordat ze zich beperkt tot de officiele Europese talen is de volledigheid natuurlijk lang niet bereikt; waar blijft bijvoorbeeld het Papiamento? Hoewel het proza verreweg in de meerderheid is, neemt ze ook poezie op, in tegenstelling tot de anderen die zich tot één genre beperkten.

Ze rekent Frans en (Brits) Guyana niet tot de Antillen, omdat ze zich tot de eilanden beperkt, maar maakt voor Suriname een uitzondering. Uit de Nederlandse Antillen kiest ze een gedicht van Colá Debrot: De gaucho (in de vertaling van Estelle Reed Debrot) en een fragment uit *Weekendpelgrimage* van Marugg en *De rots der struikeling* van Van Leeuwen. Van Suriname zijn Albert Helman: *Mijn aap schreit* en René de Rooy: *De edelstenen van Oom Brink* opgenomen, zodat beide landen redelijk vertegenwoordigd zijn. Een zwak punt is wel, dat ze geen onderscheid tussen Suriname en de Nederlandse Antillen maakt en de fragmenten door elkaar chronologisch opneemt. Wat stoort is dat in de nieuwe oplage van 1980 de "aantekeningen" niet zijn aangepast; alles uit 1971 wordt klakkeloos herdrukt. Colá Debrot is zelfs nog gouverneur, Tip Marugg vult het tijdschrift *De Passaat* en Helman zit nog steeds in Washington. Het enige dat is aangepast, is de prijs; die is van fl 3,30 tot fl 9,- opgelopen. Wie de eerste druk heeft, hoeft de herdruk niet aan te schaffen. Voor wie dat niet het geval is, mogen die negen gulden zeker geen bezwaar zijn. Je krijgt er bijna 400 bladzijden literatuur voor. Ook de andere bloemlezingen zijn hun veelal geringe prijzen dubbel en dwars waard. De Curacaose boekhandel heeft ze geregeld in voorraad. Waarom de Arubaanse niet?

WIM RUTGERS

ANDREW SALKEY:
West Indian Stories
Faber and Faber, London, 1960, 224 blzz.
I.S.B.N. 0 571 08630 6

KENNETH RAMCHAND:
West Indian Narrative; An Introductory Anthology
Nelson Caribbean, 1966, 1976 8
I.S.B.N. 0 17 566009 3

O.R. DATHORNE:
Caribbean Narrative; An Anthology of West Indian Writing
Heinemann Educational Books, London, 1966, 1979 3
I.S.B.N. 0 435 98221 4

O.R. DATHORNE:
Caribbean Verse; an anthology
Heinemann Educational Books, London, 1967, 1974 3
I.S.B.N. 0 435 98220 6

BARBARA HOWES:
From the Green Antilles; Writings of the Caribbean
Granada Publishing Limited, Panther Book, London, 1971, 1980 2
(De eerste druk van 1967 verscheen bij Souvenir Press Limited)
I.S.B.N. 0 586 03493 5

N. GIUSEPPI/U. Giuseppi:
Backfire; A Collection of Caribbean Short Stories
Macmillan Education Limited, London and Basingstoke, 1973, 1976 4

MICHAEL MARLAND:
Caribbean Stories: fifteen short stories by writers from the Caribbean
Longman Group Limited, London, 1978
I.S.B.N. 0 582 23351 8.

van dorp - eddine n.v.

Uw Boekenspecialist

Otrabanda
Promenade
Punda
Schottegatw. Oost

EEN VAN ONZE "STEADY BEST-SELLERS"

aangesloten bij icob

NET EVEN...... IETS BETER